Minister
Klimatu i Środowiska

DPN-WJP.0500.6.2026.MB
4590540.18983569.15362253
Warszawa, 23-10-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posłanki Agnieszki Ścigaj oraz grupy Posłów (K10INT20164)
Temat: nakładanie na gminy kar za niewykonywanie wymaganej liczby kontroli palenisk

---

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT20164 Posłanki Agnieszki Ścigaj oraz grupy Posłów przekazuję poniżej odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska z wykorzystaniem stanowiska przygotowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

1. Ile, w latach 2024–2026, nałożono kar pieniężnych na gminy w związku z niewykonaniem wymaganej liczby kontroli palenisk lub innego obowiązku dotyczącego realizacji programu ochrony powietrza? Proszę również o wskazanie wysokości kar oraz powodów ich nałożenia.

W poniższej tabeli zamieszczono informacje o liczbie decyzji ostatecznych wydanych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska i kwocie nałożonych kar za lata 2024-2025, na podstawie danych przekazanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Rok	Liczba decyzji ostatecznych*	Kwota nałożonych kar (w PLN)
2024	49	2 660 000 zł
2025	32	1 655 000 zł

* *Przedstawione dane obejmują ogół decyzji dotyczących naruszenia obowiązków wynikających z programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska nie dysponuje danymi pozwalającymi na wyodrębnienie liczby decyzji oraz wysokości kar dotyczących wyłącznie niewykonania przez gminy wymaganej liczby kontroli palenisk.*

Dane za 2026 r. nie zostały ujęte w zestawieniu, ponieważ rok kalendarzowy jeszcze się nie zakończył i Główny Inspektor Ochrony Środowiska nie dysponuje statystykami za ten okres. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły m.in. niewykonania lub

niewystarczającej realizacji działań związanych z ograniczaniem emisji z instalacji o małej mocy, w których spalane są paliwa stałe (wymiana źródeł ciepła), eliminowania spalania odpadów oraz ograniczania spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi, a także podłączania lokali do sieci ciepłowniczej lub gazowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska [1] zwanej dalej: „ustawą Poś", administracyjna kara pieniężna za niedotrzymanie terminów realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych wynosi od 50 000 zł do 500 000 zł. W większości przypadków wysokość nałożonej kary wynosiła 50 000 zł.

2. Ile kontroli palenisk powinny łącznie przeprowadzić gminy w poszczególnych latach 2024 – 2026, a ile kontroli faktycznie przeprowadzono? Proszę o przedstawienie danych w podziale na województwa.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby przeprowadzonych kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz kontroli w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych w latach 2024 – 2025[1] [2]. Dane za rok 2026 nie są jeszcze dostępne.

Województwo	**Liczba przeprowadzonych kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej w 2024 r.**	**Liczba przeprowadzonych kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej w 2025 r.**	**Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych w 2024 r.**	**Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych w 2025 r.**
wartość	**szt.**	**szt.**	**szt.**	**szt.**
dolnośląskie	5 220	9 835	2 506	b.d.
kujawsko-pomorskie	2 753	4 163	3 670	3 489
lubelskie	2850	2858	2 978	4 417
lubuskie	679	643	355	1 811
łódzkie	3 386	5 196	2 602	1 986
małopolskie	24 667	25 737	24 667	25 737
mazowieckie	17 335	26 053	6 794	15 464
opolskie	1 269	1 878	1 440	2 428
podkarpackie	6 522	6 871	2 401	2 337
podlaskie	nie dotyczy	nie dotyczy	1 089	1 973
pomorskie	b.d.	4 333	b.d.	b.d.
śląskie	20 493	19 534	6 283	5 587
świętokrzyskie	567	546	2161	1 713
warmińsko-mazurskie	nie dotyczy	nie dotyczy	829	1 178
wielkopolskie	17 105	19 599	b.d.	b.d.
zachodniopomorskie	976	972	4 391	3 607
Suma	**103 822**	**128 218**	**62 166**	**71 727**

[1] Źródło danych: roczne sprawozdania z realizacji programów ochrony powietrza

Natomiast wymagana liczba kontroli do przeprowadzenia w ciągu roku jest określana indywidualnie w poszczególnych programach ochrony powietrza, przyjmowanych uchwałami sejmików województw [3], które są ogólnodostępne na stronach internetowych właściwych urzędów marszałkowskich oraz na Portalu jakości powietrza [4], prowadzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

3. Czy przy określaniu wymaganej liczby kontroli palenisk analizowane są możliwości kadrowe i finansowe poszczególnych gmin oraz koszty realizacji tego obowiązku? Jeżeli tak, proszę o przedstawienie wyników takich analiz.

Samorząd województwa, działając na podstawie ustawy Poś [5], ma obowiązek przekazać projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast, starostom oraz zarządowi związku metropolitalnego. Tym samym w trakcie procesu uzgadniania projektu poszczególne gminy mają możliwość zajęcia stanowiska na temat ich możliwości kadrowych i finansowych przeprowadzenia zaproponowanej w projekcie programu liczby kontroli. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy Poś [6] Programy Ochrony Powietrza muszą obligatoryjnie zawierać szacunkowe koszty realizacji planowanych działań naprawczych.

4. Czy gminy otrzymują środki finansowe przeznaczone na realizację obowiązkowych kontroli palenisk? Jeżeli tak, proszę o wskazanie wysokości środków przekazanych gminom w latach 2024–2026, z podziałem na województwa.

Zgodnie z ustawą Poś [7] prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez osoby fizyczne jest zadaniem wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

W 2026 r. na listę programów priorytetowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wpisany został program *Doposażenie straży gminnych i międzygminnych celem prowadzenia kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska.* Celem programu jest wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zakupie sprzętu wykorzystywanego w działaniach kontrolnych straży gminnych i międzygminnych związanych z przestrzeganiem przepisów ochrony środowiska. Budżet programu wynosi 50 mln zł, a dofinansowanie do 70% kosztów kwalifikowanych (max. 200 tys. zł na gminę). Uruchomienie programu planowane jest na IV kw. 2026 r.

5. Jaki jest szacunkowy koszt realizacji przez gminy obowiązków związanych z kontrolą palenisk, obejmujący w szczególności koszty pracy pracowników, wyposażenia, dojazdów oraz obsługi administracyjnej?

Szacunkowy koszt realizacji obowiązków związanych z kontrolą palenisk powinien zostać określony na etapie opracowywania Programów Ochrony Powietrza przez samorządy województw.

6. Czy przed nałożeniem na gminę kary za niewykonanie wymaganej liczby kontroli sprawdzane jest, czy gmina posiadała środki finansowe, odpowiednią liczbę pracowników i realne możliwości organizacyjne pozwalające na wykonanie tego obowiązku?

Przy wymierzaniu administracyjnej kary pieniężnej wojewódzki inspektor ochrony środowiska uwzględnia, zgodnie z art. 315a ust. 2 ustawy Poś, ilość i wagę stwierdzonych uchybień oraz naruszonych przez organ obowiązków. Okoliczności dotyczące możliwości

finansowych, kadrowych i organizacyjnych gminy nie zwalniają jej z obowiązku realizacji działań określonych w programie ochrony powietrza i pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie w przedmiocie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej, jak również na możliwość odstąpienia od jej wymierzenia. Zgodnie z ustawą Poś [7] prowadzenie kontroli jest zadaniem własnym gminy i powinno być realizowane niezależnie od wymogów Programów Ochrony Powietrza.

7. Czy Ministerstwo planuje zmianę obecnego systemu w taki sposób, aby w pierwszej kolejności wspierać gminy, które nie osiągają wymaganej liczby kontroli z powodu ograniczeń finansowych lub kadrowych, a dopiero w przypadku braku poprawy lub celowego niewykonywania obowiązków stosować sankcje finansowe?

W ramach prac legislacyjnych nad projektem ustawy *o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Inspekcji Ochrony Środowiska* (UDER81) zaproponowano wprowadzenie możliwości odraczania terminu płatności administracyjnej kary pieniężnej na poczet realizacji działań naprawczych wynikających z programów ochrony powietrza.

W projekcie ustawy, w ramach zaproponowanej zmiany art. 317 i art. 319 ustawy – Prawo ochrony środowiska wprowadzono przepis dotyczący możliwości odroczenia, w drodze decyzji administracyjnej wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, terminu płatności kary pieniężnej za niedotrzymanie terminów realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach lub planach działań krótkoterminowych.

Zaproponowane przepisy przewidują, że odroczenie będzie możliwe na wniosek organu obowiązanego do uiszczenia kary, który zapewni, w terminie nie dłuższym niż 2 lata od dnia złożenia wniosku, realizację działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach lub w planach działań krótkoterminowych, których nieterminowa realizacja stanowiła podstawę do wymierzenia kary.

Rozwiązanie to ma umożliwić zaliczenie kosztów realizacji działań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach lub w planach działań krótkoterminowych na poczet kary pieniężnej, co w praktyce pozwoli na zmniejszenie lub uniknięcie kary pieniężnej przy spełnieniu określonych warunków.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Podstawa prawna:

[1] art. 315a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.),

[2] art. 94 ust. 2a ustawy Poś

[3] art. 91 ust. 3 i 5 ustawy Poś,

[4] https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/air_protection_programs

[5] art. 91 ust. 1 i 5 ustawy Poś,

[6] art. 91 ust. 7a ustawy Poś,

[7] art. 379 ustawy Poś

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM